

888

205
u-59

1886

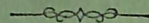
2010

2476

(2)

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՓՐԿՈՒԹԻՒՆ

ՉԱՐԱԳՈՅՆ ՄԵՂԱԽՈՐԱՅ ՀԱՄԱՐ

معارف عمومیہ نظارت جلیلہ سنک ۱۴ جمادی الآخر ۳۰۳ و ۸
مارت ۳۰۲ تاریخلی و ۲۷ نمرولی رخصتنامہ سیلہ
و آمریقان مسیونر شرکتی مصارفیلہ طبع و نیشدر

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

ՐԱՆԻ Ա. ՅԱԿՈԲ ՊՈՅԱՃԵԱՆ

1886

205
W-59

900
404-4h

205 up.
4-59

200
404-411

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՓՐԿՈՒԹԻՒՆ

ՉԱՐԱԳՈՅՆ ՄԵՂԱԻՈՐԱՅ ՀԱՄԱՐ

Հայր հաշտար:

1936
1004

مصارف آمریقاں مسیونر شرکتی طرفندن تسویه اوله رق
معارف عمومیہ نظارت جلیله سنک ۱۴ جاذی الآخر ۳۰۳ و ۸
مارت ۳۰۲ تاریخلی و ۲۷ نمرولی رخصتنامه سیله طبع و نمشد

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա. ՅԱԿՈԲ ՊՈՅԱՃԵԱՆ

1886

20 01

30373-4.2

ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՓՐԿՈՒԹԻՒՆ

ՉԱՐԱԳՈՅՆ ՄԵՂԱԻՈՐԱՅ ՀԱՄԱՐ

Ա. ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԹՈՂՈՒԹԵԱՆ ՄԵՂԱՅ

Սիրելի ընթերցող, եթէ արդարեւ կը փափաքիս որ փրկուի հողիդ, կամ, եթէ յօգուտ ես փրկուիլ քու մեղքերէդ, յանուն Աստուծոյ և անոր կողմանէ կը հրաւիրեմ զքեզ ընդունել անմիջապէս այն հաշտութիւնը զոր Աստուած կ'առաջարկէ քեզ, ընդունել բոլոր մեղացդ թողութիւն, և նոր բնութիւն որ կարող պիտի ընէ զքեզ վարել նոր կեանք մը. համառօտիւ, կ'աւետեմ քեզ անմիջական փրկութիւն անոր Որդւոյն Յիսուս Քրիստոսի ձեռամբ այն վայրկենին որ կ'ընդունիս անոր այս հրաւերը: Յայտ. Գ. 20: Եղեկ. 1Գ. 11: Բ. Կոր. Ե. 20: Զ. 2:

Հոգ չէ թէ դու ով կամ ինչ ես. թէպէտ ըլլաս մեծագոյն մեղաւորն երկրիս վրայ, Աստուած է և՛ կարող և՛ յօժար փրկել զքեզ: Դու չես կրնար ըլլալ չարագոյն քան կորսուած մեղաւորը. և մինչ եկած է Յիսուս փնտռել և փրկել կորսուածը, եկած է փնտռել և փրկել

13037-58

նաև զքեզ: Ես. Ա. 18: Ղուկ. ԺԹ. 10: Մատթ. ԺԱ. 28: Կը ղրկէ քեզ պատգամ ողորմութեան և սիրոյ, խնդրելով քենէ և աղաչելով հաշտուիլ անոր հետ և կ'ընծայէ քեզ զինք ըլլալ քու փրկիչդ եթէ դու ըլլաս յօժար միայն յանձնել զքեզ անոր որպէս զի փրկուիս:

Չպահանջեր քենէ ընել քու կողմանէդ որ և իցէ բան գործելու համար փրկութիւնդ, վասն զի զիտէ թէ բան մը չես կրնար ընել: Չես կրնար քաւութիւն ընել մեղացդ համար և ոչ իսկ փոխել սիրտդ. և ցորչափ փոխուած չէ սիրտդ, չես կրնար մինչև իսկ բարեկարգել կեանքդ աշխարհի մէջ: Աստուած գիտէ ասոնք բոլորը, և սակայն կ'առաջարկէ փրկել զքեզ. և բոլոր բանը զոր նա կը պահանջէ քենէ, այս է որ հասնիս յանձնել զքեզ անոր ձեռքը ճիշդ ինչպէս որ ես, և թողուս անոր ընել ամէն բան քեզի համար: Մատթ. ԺԱ. 28: Տիտ. Գ. 5: Հռովմ. Ե. 6: Եփես. Բ. 4, 5: Մատթ. Է. 18: Ովս. ԺԳ. 9: Ունին դիր ուրեմն մինչ կը խօսիմ այս մեծ փրկութեան վրայ:

Թե Ինչէս Աստուած յայտնեց իւր «Էրբ»

Երբ մարդ մեղանչեց Աստուծոյ դէմ, Աստուծոյ արդարութիւնը պահանջեց որ մեռնի նա: Սուրբ Գիրք կ'ըսէ, «Անիծեալ ըլլայ ամէն մարդ՝ որ օրէնքին դիրքը ամէն գրուածնե-

րուն մէջ չկենար՝ որ զանոնք կատարէ» (Գաղ. Գ. 10), և «Ով որ... մէկ բանի մը մէջ յանցաւոր ըլլայ, անիկա ամենուն պարտական կ'ըլլայ»:» Յակ. Բ. 10: Վասն որոյ մի մեղք մեղաւոր կ'ընէ մինչև իսկ հրեշտակ մը, և Աստուծոյ բարկութիւնը կը մնայ անոր վրայ այն մի մեղաց պատճառաւ: Մի գողութեամբ մարդ կ'ըլլայ գող, և մի սպանութեամբ կ'ըլլայ մարդասպան. նմանապէս մի մեղքով մարդ կ'ըլլայ մեղաւոր, մինչև անգամ եթէ նա բնաւ ուրիշ մեղք չգործէ այնուհետև իւր կենացը մէջ:

Ուրեմն մարդ ի՞նչպէս կրնար զերծ մնալ Աստուծոյ անէծքէն, և սակայն միանգամայն տեղին երթալ Աստուծոյ արդարութիւնը: Մի միայն միջոց կար, և էր այս որ Աստուծոյ Որդին մեռնէր, եթէ ոչ բոլոր մարդիկ կորսուելու էին: Առանց արիւն թափուելու չէր կրնար ըլլալ թողութիւն մեղաց, և չկար ուրիշ արիւն քաւութիւն ըլլալու մեղաց համար բայց միայն Յիսուսի արիւնը:

Բայց եթադերենք թէ հրեշտակ մը կամ որ և իցէ ուրիշ արարած մը կարող ըլլար քաւութիւն ընել մեղաց համար. և սակայն մինչև անգամ այդ բանով չէինք կրնար փրկուիլ, այլ հարկ էր նաև փոխուէին մեր սիրտերը և տրուէր մեզ նոր և սուրբ բնութիւն: Զայս

կրնար ընել ոչ ոք բայց միայն կենդանի Աստուծոյ Հոգին, որ առատութեամբ կը թափուի մեր վրայ Յիսուս Գրիստոսի ձեռքը: Տիտ. Գ. 6: Վասն որոյ ոչ ոք բայց միայն Աստուծոյ Որդին կրնար ըլլալ մեզ փրկիչ: Եբր. Թ. 22: Ժ. 4. Թ. 14: Յովն. Գ. 5: Ա. Տիմ. Ա. 15: Սակայն Աստուած այնչափ սիրեց զմեզ, որ չինայեց իւր միածին Որդւոյն, այլ ձրիապէս մատնեց զնա մահուան մեղ ամենուս համար: Յովն. Գ. 16: Հռովմ. Բ. 32:

Վասն որոյ Յիսուս եկաւ աշխարհ մեռնել մեղաւորաց համար: Փառաց Տէրն եղաւ մարդ, ծառայի կերպարանք առնելով, հնազանդելու համար մեր կողմանէ Աստուծոյ օրէնքին, և կրելու մեր մեղաց պատիժը: Թափեց իւր արիւնը խաչին վրայ մեղաց քաւութիւն ընելու համար: Այսպէս տեղը գնաց Աստուծոյ արդարութիւնը: Նա յարեալ ի մեռելոց, և զրկեց իւր աշակերտները բոլոր աշխարհ քաւողել Աւետարանը, խոստանալով թէ ով որ հաւատայ յանուն Նորա՝ չկորուի, այլ ընդունի յաւիտեանական կեանք: Ա. Տիմ. Ա. 15: Փիլիպ. Բ. 6, 7: Ես. ԾԳ. 5: Մատթ. ԻԶ. 38: Ա. Պետ. Բ. 24: Կող. Ա. 20: Հռովմ. Դ. 25: Մարկ. ԺԶ. 15, 16: Յետոյ համբարձաւ յերկինս, և զրկեց իւր Սուրբ Հոգին համազել և դարձունել մեղաւորները, և բնակել հաւատացելոց

սիրտերուն մէջ և յարուցանել զնոսա վերջին օրը: Գործ. Բ. 33: Յովն. ԺԶ. 8: Հռովմ. Բ. 9—11: Ա. Կոր. ԺԵ. 45:

Ինչպէս երբ տեւատես կինը դպաւ Յիսուսի հանդերձին, ելաւ անկէ զօրութիւն և բժշկեց կինը (Մարկ. Ե. 27—30), նոյնպէս և մեղաւորն այն վայրկենին որ կ'ընդունի զՔրիստոս իբրեւ իւր փրկիչը, կ'ընդունի զՍուրբ Հոգին Քրիստոսի անձէն, որ թէպէտ յերկինս է այժմ, սակայն կը ցուցնէ թէ է ներկայ, կենդանի և կենսատու փրկիչ: Այն վայրկենին մեղաւորը կը ծնանի վերստին, ընդունելով նոր կեանք և նոր բնութիւն, և քանի որ Յիսուսի հոգին այնուհետեւ կը բնակի անոր մէջ, կ'ըլլայ Քրիստոսի հետ մի: Քրիստոս կ'ըլլայ զլուսն և նա մին անոր անդամոց, և այնպէս կը միանայ Քրիստոսի հետ որ դատապարտութիւն չմնար անոր: Հռովմ. Բ. 10: Ա. Կոր. ԺԵ. 45: Յովն. Գ. 3: Ե. 24: Ա. Կոր. Գ. 16: Եփես. Ե. 30: Ա. Կոր. ԺԱ. 3: Հռովմ. Բ. 35: Եբր. Բ. 11: Հռովմ. Բ. 1:

Այս է ուրեմն Աւետարանը. Յիսուս Քրիստոս, Խաչաւ, իւր արեամբ որ բաւական է քաւել բոլոր աշխարհի մեղքը, Յիսուս Քրիստոս, արդարեւ, իւր արժանեօք որ բաւական է երկինք առնուլ բոլոր աշխարհը, Յիսուս Քրիստոս, հզօր Աստուծոյ, որոյ կենդանի հոգին կա-

րող է ի կեանս յարուցանել բոլոր աշխարհը,
կ'ընծայէ զինք քեզ:

Ձիք տարակոյս, ուրեմն, թէ դու ինչպէս
կ'ուզես, և թէ կրնաս փրկուիլ հիմա, ճիշդ ինչպէս
որ ես այդ տեղն ուր կը նստիս հիմա կամ կը
կանգնիս, առանց սպասելու մինչև ըլլաս ա-
ւելի բարի կամ արժանի քան որչափ ես հիմա,
և չկայ բան որ կարող ըլլայ արգելել զքեզ
անկէ բայց միայն քու կամքդ: Ձկնար ար-
գելել զքեզ անկէ քու մեղացդ մեծութիւնը,
վասն զի Յիսուս Գրիստոսի արիւնը կը սրբէ
ամէն մեղքէ, և ոչ մեղաց իշխանութիւնը
քու վրադ, որմէ որպէս թէ կարող չես պըր-
ծիլ, վասն զի այդ է նաև իւրաքանչիւր մե-
ղաւորի վիճակը մինչ տակաւին եկած չէ առ
Յիսուս. բայց քանի որ դուն կ'ուզես փրկուիլ
մեղաց գերութենէն, այդ փոխանակ արգելք
ըլլալու, զօրաւորագոյն պատճառ է մանաւանդ
ցուցնելու քեզ թէ ինչու համար իսկոյն ընդու-
նելու ես անոր հրաւերը: Եթէ կայ մի միայն
արգելք՝ այս է որ մեղաւորը կամովին կ'ընտրէ
չարունակել մեղաց մէջ, և կ'ուզէ մանաւանդ
վտանգի նշաւակ ընել իւր հոգւոյն փրկութիւնը
քան թէ յանձնել զինք Գրիստոսի՝ ազատելու
համար մեղաց իշխանութենէն:

Բ. ՍԽԱԼ ԳԱՂԱՓԱՐԲ ԴԱՐՁԻ ՎՐԱՅ

Գրիստոնէութեան վրայ մարդոց ընդհանուր
գաղափարին նայելով անհնար է այս անմի-
ջական փրկութիւնը: Կը համարուի թէ դարձը
կ'ըլլայ աստիճան առ աստիճան, և կը պա-
հանջէ շատ ժամանակ և եռանդուն յարատե-
ւութիւն մինչև Աստուած զմեղաւորն ընդունի,
և անոր մեղաց թողութիւն տայ: Կը համարուի
թէ Յիսուսի արիւնը, թէպէտ կը սրբէ ամէն
մեղքէ, կրնայ օգտակար ըլլալ այնպիսեաց
միայն որ կը զղջան անկեղծութեամբ և կը
դառնան իրենց չարութիւններէն, և թէ այս
զղջումը կամ ազաշխարութիւնը ըլլալու չէ
դժոխքի վախէն այլ ըլլալու է ցաւ Աստուծոյ
ուղածին պէս, և վասն զի վշտացուցած են այն-
պիսի բարեբար և սուրբ Աստուած մը: Կը հա-
մարուի թէ հարկ է աղաղակել եռանդեամբ
և յարաժամ վասն ողորմութեան, որպէս զի
հնար ըլլայ ստանալ զայն, և թախանձող
այրւոյն առակը և Սուրբ Գրոց այսպիսի հա-
մարները. «Ջանք ըրէք որ նեղ դռնէն մըա-
նէք», և «Երկնից թագաւորութիւնը ուժով
կ'առնուի, և ուժեղները կը յափշտակեն անի-
կա», կը համարուին հաստատել թէ մեծ անձ-
կութիւն և երկարժամանակեայ ջանք և աշ-
խատութիւն պէտք է փրկուելու համար:

Արդ՝ թէպէտ այս գաղափարները երևին ճշմարտանման, բոլորովին սխալ կը ներկայացունեն սակայն ֆրիստոսի Աւետարանը։ Այս ամէնքը կը կենան սխալ հիման մը վրայ, քանզի մեղաւորը կը դուռի այն տեղը ուր պէտք էր դնել ֆրկիչը, և ֆրկիչը կը դուռի այն տեղը ուր պէտք էր դնել մեղաւորը. վասն որոյ չէ զարմանալի եթէ ապարդիւն կ'ըլլայ վախճանը։ Սուրբ Գիրք կը ներկայացունէ զֆրկիչն իբրեւ կանգնած մեղաւորին սրտին դուռը, ուր կը սպասէ և կը յոգնի, և մինչև իսկ կ'աղաչէ մտնել ներս։ Եւ ինչ որ պէտք է, բոլորն այս է որ մեղաւորը բանայ դուռը։ Բայց մարդիկ կը ներկայացունեն զմեղաւորն իբրեւ կանգնած ֆրկիչին սրտին դուռը, զոր կը բաղխէ նա և կը սպասէ մինչև որ բացուի։ Որչափ հակառակ է այս Սուրբ Գրոց ներկայացուցածին։ Փրկչին դուռը արդէն բաց է. ինչո՞ւ համար բաղխէ զայն մեղաւորը։ Ապաքէն ֆրկիչը կանգնած է այդ դուռը, կ'աղաչէ զմեղաւորը բանալ որ մտնէ ներս. ուրեմն սա ինչո՞ւ համար կանգնի դուռը կամ յապաղէ սպասելով ուրիշ վայրկենի՝ ընդունել ներս մտնելու և փրկուելու հրաւերը։ Սուրբ Գիրք կը ներկայացունէ զֆրկիչն իբրեւ հովիւ որ կը փնտռէ կորուսեալ ոչխարը անհաւատութեան լերանց վրայ և կը կոչէ զնա դառնալ յետս։ Աւետարանին վրայ այն թիւր

տեսութիւնը կը ներկայացունէ զմեղաւորը կանգնած փարախին փակեալ դուռը, որ կը կոչէ զհովիւր բանալ իրեն, և թոյլ տալ մտնել ներս։ Սուրբ Գիրք կը պատուիրէ մեղաւորին հաւատաւ և ընդունել փրկութիւնը որ ձրի կը դուռի անոր առջև. բայց Աւետարանին վրայ այն թիւր տեսութիւնը կ'ըսէ մեղաւորին թէ ոչ միայն պէտք է նմա աղօթել փրկուելու համար, այլ նաև թէ պէտք է շարունակ աղօթել առանց ըլլալու վստահ թէ ընդունած է փրկութիւնը։ Ոչ, բարեկամ, դու մինչև իսկ չունիս պէտք աղօթել անոր համար. դու կընաս ստանալ զայն հաւատալով միայն և ընդունելով զայն։ Եթէ, մինչ մենք էինք տակաւին մեղաւոր, Աստուած տուաւ իւր Որդին որպէս զի հաշտուինք, թշնամութիւնը բոլորովին մեր կողմանէ է և ո՛չ Սնոր կողմանէ։ «Ուրեմն ֆրիստոսի կողմանէ դեսպանութիւն կ'ընենք, իբրեւ թէ Աստուած իւր Բարեօգնէ մեզմով. կ'աղաչենք ձեզի ֆրիստոսի կողմանէ, հաշտուեցէք Աստուծոյ հետ։»

Արդարեւ ես կ'ուզեմ որ իւրաքանչիւր մեղաւոր աղօթէ տաղնապով փրկութեան համար. բայց այդ չէ դարձ, քանզի չէ հաւատք։ Դարձ միայն անատեն կ'ըլլայ երբ մեղաւորը կը հաւատայ թէ յօժար է Աստուած փրկել զնա, և թէ յաւիտենական կեանքը զոր կ'ընդունի՝ ձրի

կը տրուի անոր ի ձեռն Գրիստոսի և կը ստանայ իւր մեղաց թողութիւնը : Դարձ միայն անատեն կ'ըլլայ երբ նա կը հաւատայ վկայութեանը թէ Աստուած տուաւ իւր Որդին, վասն զի «վկայութիւնը աս է, որ Աստուած մեզի յաւիտենական կեանք տուաւ, ու աս կեանքը անոր Որդւոյն մէջն է : Ան որ Որդին ընդունած է՝ կեանք ունի, և ան որ Աստուծոյ Որդին ընդունած չէ՝ կեանք չունի :» Ա. Յովհ. Ե. 11, 12 : Եթէ ստուգուի կ'ուզես ընդունել զԳրիստոս, բոլոր բանը զոր ընելու ես՝ է յայտնել այս քու փափաքդ, և ահա գործը կատարուած է : Դադարէ ուրեմն, բսելէ անհաւատի պէս, իբր թէ Դուք չեղէն տեսար քու վտանգդ և ոչ թէ Աստուած յայտնեց քեզ զայն, և իբր թէ դու միայն անձկութիւն ունիս հոգւոյդ փրկութեան համար, և Աստուած՝ ոչ :

Ստիպել զմեղաւորը որ աղօթք ընէ փոխանակ հաւատալու, ոչ միայն անպատիւ ընել է զԱստուած, այլ և ֆիասակար է մեղաւորին : Մեղաւորը կ'աղօթէ և կը սպասէ, և մինչև իսկ շատ կը տագնապի երբ կ'աղօթէ, սպասելով մինչև որ ընդունի նշան մը թէ Աստուած պատասխանեց անոր, և որովհետեւ չգտար փոփոխութիւն մը, կը կարծէ թէ Աստուած միտք չունի փրկել զնա : Կը նայի իւր ներսը որպէս զի գտնէ բան մը որուն վրայ դնէ իւր

ոյոսերը, բայց որչափ աւելի կը նայի իւր ներսի դին այնչափ աւելի կը գտնէ վախճուհոյ բաներ : Մինչև չենք փրկութիւնը, չկրնար կատարուիլ փոփոխութիւնը զոր կը փնտռէ. վասն որոյ զարմանալի չէ որ չկրնար տեսնել զայն : Սէրն, ուրախութիւնը և խաղաղութիւնը կը ստացուին Ժողովութիւնը խոստմանց. մինչև որ չըլլայ այս վստահութիւնը՝ անոնք չեն գար :

Ապաշխարութիւն

Բայց կը հարցունես, թերեւ, Չպարտի՞մ ապաշխարել զԳրիստոս ընդունելէ առաջ : Եթէ ապաշխարութիւն ըսելով հասկցունել կ'ուզես ինչ որ հասկցունել կ'ուզէ Սուրբ Գիւրքը, այսինքն մտաց փոփոխութիւն, անատեն կ'ըսեմ «Այո՛» : Դու պարտի՞ս ապաշխարել, վասն զի այդ է ինչ որ Աստուած կը պահանջէ քեան ընել հիմա : Բայց եթէ ապաշխարութիւն ըսելով հասկցունել կ'ուզես Աստուծոյ ուղածին պէս տրամութիւն մեղաց համար, անատեն կ'ըսեմ «Դու չես կրնար տրամիլ Աստուծոյ ուղածին պէս մինչև որ չնորոգուի սիրտդ :» Աստուծոյ ուղածին պէս տրամիլ նորոգուած սրտին յատկութիւններէն մին է. և այդ կրնայ ստացուիլ հաւատալով միայն : Ուրեմն եթէ դու ստանալու ես այս նոր բնու-

Թիւնը ֆրիստոսի գալէդ առաջ, պէտք չես ունենար գալ առ ֆրիստոս ընդունելու համար զայն : Եւ եթէ սպասես մինչև որ ունենաս Աստուծոյ ուղածին պէս տրամութիւն մեղաց համար, դու երբէք պիտի չգաս առ ֆրիստոս :

Մի միայն բանը զոր կրնաս ունենալ առ ֆրիստոս գալէդ առաջ՝ է մեղքի զգացումը, դժոխքի երկիւղը, և փափաք հանգստեան : Ոչ Աստուծոյ սէրն է, և ոչ իսկ իրական աւտելութիւնն ընդդէմ մեղաց զոր կը դրայ անդարձ մարդը : Թերեւս կը զղուի քանի մը մեղքերէ զորս գործելու չունի միտում, նաեւ թերեւս կ'ատէ իսկ այն մեղքերը զորս կը գործէ, բայց ոչ այն պատճառաւ որ անոնք մեղք են Աստուծոյ դէմ և նախատինք են անոր. և առանց այսպիսի զգացում ունենալու մարդ չկրնար Աստուծոյ ուղածին պէս տրամիլ :

Ապաշխարութիւնը որ կը յիշուի Սուրբ Գրոց մէջ՝ է փոփոխութիւն մտաց և ոչ փոփոխութիւն սրտի : Չէ այն Աստուծոյ ուղածին պէս տրամութիւն մեղաց համար. քանզի այդ զգացումը ոչ ոք բայց միայն Աստուծոյ զաւակ մը կրնայ ունենալ. տրամութիւն մի է այն որոյ հարկ է ըլլալ դարձէն ետէ, բայց որ չկրնար գտնուիլ դարձէն առաջ. վասն զի է մին ապացոյցներէն որովք գիտնալու ենք թէ թողու-

թիւն ընդունած էս մեր մեղաց : Ապաշխարութիւնն է մարդուս վարուց փոփոխման կէտը, երբ կը տեսնէ մարդ թէ թշուառ է, և կը դառնայ առ ֆրիստոս իբրեւ առ իւր մի միայն յոյսն փրկութեան : Նա այսպէս կը փոխէ իւր միտքը, կ'ապաշխարէ և կը հաւատայ Աւետարանին : Մնառակ որդին ապաշխարեց երբ ելաւ խողերուն փարախէն դառնալ իւր հօրը, ըսելով, « Բանի բանուորներ կան իմ հօրս տունը հացով լեցուած, ու ես հոս սովամահ կը կորսուիմ : »

Այս էր ապաշխարութիւն, այսինքն մտքի փոփոխութիւն. և ցաւը որ զգաց իւր մեղաց համար և ամօթը՝ իւր հօր հետ այնպէս վարուելուն պատճառաւ, սաստիկ էր երբ համբուրեց զնա հայրը և վերստին ընդունեց իբրեւ որդի :

Բայց ո՞չ ապաքէն ըսուած է, « Զանք ըրէք որ նեղ դռնէն մտնէք : » Ղուկ. ԺԳ. 24 :

Այո, ըսուած է այդպէս. բայց թէպէտ նեղ է դուռը, սակայն բաց է և ոչ դոց, և կռիւր ոչ թէ դրան պահապանին հետ է այլ բուն քու անհաւատ և չար սրտիդ հետ, որ սաստիկ կը ճգնի արգելել զքեզ ներս մտնելէ : Նեղ է դուռը, բայց տակաւին է բաւական լայն, այնպէս որ մեղաւորը կրնայ մտնել անկէ եթէ չջանայ հետ առնուլ իւր կուռքերը :

Թերևս ուխտէ յօժարամիտ հրաժարել նախ այս ինչ մեղքէ և յետոյ ուրիշ մեղքէ մը, բայց մինչև որ չըլլայ յօժար բաժնուերու իւր բռնոր մեղքերէն, չկրնար մտնել անկէ ներս :

Թերևս վերջին բանը որմէ կ'ուզէ հրաժարել իւր ներս մտնելէն առաջ՝ է իւր անձին արդարութիւնը : Թերևս յօժար է մտնել անկէ իւր մէկ ցնցոտի հանդերձով ինքզինք ծածկած, բայց անհնար է այդ : Զարմանալի չէ ուրեմն որ կը կոչուի այն՝ Նեղ դուռ : Եւ սակայն այն վայրկեանին որ նա կը հաւանի մտնել ներս ձեռնունայն և մերկ, անօգնական և անանկացած, ամէն բանի համար վստահելով Յիսուսի, կ'անցնի անկէ առանց որ և իցէ դժուարութեան : Մէկ մտքով, այս կրնայ կոչուիլ աստիճան առ աստիճան մտնել նեղ դռնէն . բայց ասկէ աւելի աղէկ կերպ մը կայ : Աւելի հաճելի է Աստուծոյ և աւելի կը պատուուի նա եթէ անմիջապէս և առանց պայմանի հպատակի մարդ Աստուծոյ : Բայց սա ևս յաւելունք թէ այն չէ աստիճան առ աստիճան դուռ առ Աստուած . վասնզի ներս մտնելն եթէ տեղի ունենայ՝ է վայրկեանական դործ . քանզի անկարելի է որ և իցէ մարդու՝ ըլլալ թէ՛ ներսը և թէ՛ դուրսը մի և նոյն ժամանակ :

Բայց ո՞չ ապաքէն ըսուած է թէ “Շատերը մտնել պիտի ուզեն և պիտի չկրնան :” Այո՛,

ըսուած է այդպէս, բայց այն ատենուան համար՝ երբ միանգամ տանուէրը կ'ելլէ և կը դոցէ դուռը, և յետոյ, ինչպէս կը կարդանք, ջանալն անօգուտ է : Փրկութեան դործոյն մէջ Աստուծոյ առ մեղաւորն հրաւերն է որ կը բանայ դուռը թէպէտ ըլլայ այն նեղ . բայց երբ մեղաւորը պէտք կ'ունենայ աղաղակել առ Աստուած բանալու համար դուռը, անատեն շատ ուշ է : “Որովհետեւ ես կանչեցի, ու դուք չուզեցիք լսել . յետո՛ւ երկնցոյցի, ու մօտիկ ընող չեղաւ . ես ալ ձեր թշուառութեանը վրայ պիտի ծիծաղիմ, ու ձեր վախը հասնելուն՝ ծաղր պիտի ընեմ . երբոր ձեր վախը հեղեղի պէս հասնի, ձեր թշուառութիւնը մրրիկի պէս պատահի, և ձեր վրայ նեղութիւն ու տառապանք դայ, անպիշք ընծի պիտի աղաղակեն, ու պատասխան պիտի չտամ . զիս պիտի փնտռեն ու պիտի չկրնան գտնել :” Առակ . Ա. 24—28 :

Բայց ո՞չ ապաքէն ըսուած է, “Դուռը զարկէք՝ և պիտի բացուի ձեզի :” Եւ ո՞չ ապաքէն ունինք բաց ուրիշ տեղերէ Սուրբ Գրոց, առակներ, զոր օրինակ թախանձող այրւոյն, և բարեկամին՝ որ պէտք ունէր երեք նկանակի, որը կը ցուցնեն թէ, թէպէտ աղօթք չլսուին ի սկզբան, անշուշտ պիտի լսուին ի վերջոյ :

Այո՛, ըսուած է այդպէս, բայց այս խոստմանց ամէնքն են Աստուծոյ որդւոց ի փրկս :

Գ. ՆԱԽԱԿ—ԿԵՆԱՅ ԵՒ ՀԱՆԱՏՔ

Ուրեմն ի՞նչ ընել պէտք է ինձ որ փրկուիմ :
Կը պատասխանեմ . « Հաւատա Տէր Յիսուս Քրիս-
տոսին , ու պիտի փրկուիս : » Գործ . ԺԶ . 31 :

Բայց պիտի պատասխանես թերեւ , « Դս
միշտ հաւատացած եմ , բայց չեմ փրկուած :
Գիտեմ Քրիստոնէութեան վարդապետութիւն-
ները և չունիմ տարակոյս անոնց ճշմարիտ ըլ-
լալուն , բայց դեւերուն նման միայն կը հաւա-
տամ , ուստի և կը դողամ : »

Դու հաւատք կը կոչես զայդ , բայց չէ հա-
ւատք , քանզի ցորչափ քու հերոս հա-
ւատք չէ այն , այլ հոգիայն : Զմեղ փրկող
հաւատքն է ինչպէս զլիսոյն՝ նոյնպէս և սրտին
հաւատքը , վասն զի կ'ըսէ Պօղոս (Հռովմ . Ժ .
10) , « Սրտով կը հաւատայ մէկը արդարանա-
լու : » Դուն կը հաւատաս թէ Քրիստոս կը տրուի
քեզ Աւետարանին մէջ , բայց եթէ սիրտդ չն-
դունի զնա , և չունի ճշմարտութիւն անոր վրայ ,
չես հաւատար Տէր Յիսուս Քրիստոսի , և վասն
որոյ չես կրնար փրկուիլ : Դու հաւատալու չես
վարդապետութեան միայն , վասն զի այդ է գաղա-
փար միայն , դու հաւատալու ես նոյն ինքն
Յիսուս Քրիստոսի և անատեն կը վստահիս անոր
իբրև մի անձն : Բացատրեմ զայս օրինակաւ մը .

Եթէ գտնուէիր նաև մը մէջ որ զարնուած

ըլլալով քարի , արագ լեցուէր ջրով , և եթէ
գայի կենաց-նաւակով և ըսէի քեզ թէ « Սհա
նաւ կ'ընկղմի և շուտով պիտի իջնէ ջրոյն
տակ , բայց եթէ ելլես նաւէն , և գաս կե-
նաց-նաւակը , անշուշտ պիտի ազատեմ զքեզ , »
այս պիտի ըլլար նման Աւետարանին պատգա-
մին և աւետիսին դէպի կորսուող մեղաւորն ,
և կրնար ըսուիլ , « Եթէ հաւատայիր ինձ պիտի
փրկուէիր : »

Բայց եթէ ըսէիր , « Ոչ , ես չեմ հաւատար
թէ բանն այնպէս գէշ է ինչպէս կը ներկայա-
ցունես դուն , քանզի թէպէտ գտնուի թերեւ
ծակ մը նաւին վրայ , այնչափ մեծ չէ և ջրհան
գործածելով կարող պիտի ըլլանք պարպել
շուրը և բերել զայն ցամաք : » Եւ եթէ դու
յաջողէիր ազատել անձդ ջրհան գործածելով ,
կրնար ըսուիլ թէ այս կ'ըլլար հոգեւորական
նաւին հոգեւորական , ուր ընդհակառակն , եթէ թու-
ղուիր քու աշխատութիւնդ ազատել նաւը և
իսկոյն ցտակէիր կենաց-նաւակը , այս կրնար
կոչուիլ հաւատով հոգեւորական :

Բայց եթէ ըսէիր , « Կը հաւատամ ամէն իստ-
քերուդ զորս կ'ըսես ինձ , գիտեմ թէ նաւը
պիտի իջնէ ջրոյն տակը , և թէ անկարելի է
ջրոյն երեսը պահել զայն՝ շուրը ջրհանով պար-
պելով , գիտեմ թէ , եթէ մնամ նաւին մէջ ,
պիտի ընկղմիմ , բայց եթէ մնամ կենաց-նա-

ւակը, պիտի ազատուիմ: Սակայն իմ բոլոր բեռներս են նաւին մէջ, և չեմ կրնար համոզուիլ թէ զատուելու եմ անոնցմէ: Գիտեմ նաև թէ յիմարական է այս խորհուրդս, բայց զիարդ և իցէ չեմ կրնար չընել այնպէս: Վասն որոյ պիտի մնամ նաւին մէջ որչափ ատեն որ կրնամ, և սակայն հաստատ որոշած եմ ցատկել կենաց-նաւակը նաւը ջուրին տակ չիջած:” Ի՞նչ տեսակ հաւատք պիտի կոչէիր զայս: Յակոբոս առաքեալ (Գլ. Բ. 17) կը կոչէ զայս Բռնակ հաւատք, վասն զի է հաւատք առանց գործոց, չունի գործնական արդիւնք: Եթէ հաւատքդ է ճշմարիտ և ոչ դադափար միայն, պիտի Գործէ հաւատոյդ համաձայն, եթէ ոչ տարակուսելի կ’ըլլայ մինչև իսկ քու գաղափարիդ անկեղծութիւնը:

Կը տեսնես, ուրեմն, թէ ինչպէս պարզ է հաւատոյ խնդիրը: Դուն ես ընկղմող նաւի մը մէջ որ պիտի իջնէ ջրոյն տակը կանուխ կամ ուշ, զքեզ ևս տանելով իրեն հետ ի կորուստ յաւիտենական, բայց Յիսուս փրկատու է կենաց-նաւակը որ զրկուած է Հայրէն աշխարհ փրկել զքեզ: Նա կուգայ և իւր վրայ կը հրաւիրէ ուշադրութիւնդ, ըսելով քեզ թէ ի վրտանդի ես, և աղաչելով զքեզ երթալ առ նա, որպէս զի փրկուիս: Բոլոր բանը զոր ընելու ես, է հաւանել անոր հրաւերին և ընդունել զայն, և

այն վայրկենին որ կ’ընես այսպէս, ապահով ես: Հոգ չէ թէ որչափ մեծ են մեղքերդ. և կարող է նա և՛ յօժար ընդունել զքեզ ինչպէս որ ես: Բնաւ ըսած չէ որ և իցէ մարդու, “Բու մեղքերդ այնչափ ծանր են որ կարող չեմ կրել զանոնք, իմ նաւակս բաւական զօրաւոր չէ և ոչ բաւական մեծ կրել զքեզ: Եթէ ըլլայիր նուազ մեղաւոր կրնայի առնուլ զքեզ, բայց քու մեղքերդ շատ մեծ են և կարող չեմ կրել զանոնք, վասն որոյ թողլու եմ զքեզ որ կորսուիս:” Ոչ, թէպէտ քու մեղքերդ ըլլան տասնապատիկ աւելի քան որչափ են այժմ, “բոլորովին կարող է ապրեցնելու անոնք” որ իրմով Աստուծոյ կուգան:” Եբբ. Է. 25:

Դիտէ նաև թէ քու փրկութիւնդ կախեալ է հիմա Գործէ հաւանութենէդ և ոչ Աստուծոյ: Աստուած արդէն հաւանած է փրկել զքեզ, կամ լաւ եւս ասել, պատրաստած է ամէն ինչ որ պիտոյ է քու փրկութեանդ համար, և այս է աւելի բան ընել քան հաւանել: Աստուած մինչև անգամ Կապի զքեզ յանձնել անձդ անոր ձեռքը և Բոլոր անոր փրկել զքեզ: Բոլորովին քեզէ կախեալ է քու փրկուիլդ կամ չփրկուիլդ: Եթէ ունիս յօժարութիւն փրկուելու, Աստուած և՛ առաւել յօժար է փրկել զքեզ. վասն որոյ կրնաս փրկուիլ հիմա: Գործ

ընեւրու բանդ չէ կենալ և աղաղակել անոր աղաչելով որ փրկէ զքեզ : Նա այնչափ մօտ բերած է քեզ կենաց-նաւակը որ բաւական է միայն մի քայլ առնուլ ապահովելու քու վեր-կութիւնդ : «Մի ըսեր քու սրտիդ մէջը, Ո՞վ պիտի ելլէ երկինքը, (այսինքն Գրիստոսը իջեցընելու.) կամ թէ Ո՞վ պիտի իջնէ անդունդը, (այսինքն Գրիստոսը մեռելներէն հանելու.) Հապա ի՞նչ կ'ըսէ. խօսքը քեզի մօտ է, քու բերնիդ մէջը և քու սրտիդ մէջն է, այսինքն հաւատքին խօսքը որ մենք կը քարոզենք : Ինչու որ եթէ քու բերնովդ Յիսուսը Տէր խոստովանիս, ու քու սրտիդ մէջը հաւատաս թէ Աստուած զանիկա մեռելներէն յարուց, պիտի փրկուիս. (վասն զի սրտով կը հաւատայ մէկը արդարանալու, ու բերնով կը խոստովանի փրկուելու.) Քանզի Գիւրքը կ'ըսէ, Ամէն ով որ անոր հաւատայ՝ պիտի չամչնայ :» Հռովմ. Ժ. 6—11 :

Գիտելու ենք նաև թէ երբ այս փրկութիւնը տեղի կ'ունենայ, է յանկարծական և լիակատար. դու կա՛մ կենաց-նաւակին մէջ ես, կա՛մ չես. բայց եթէ չես կենաց-նաւակին մէջ, տակաւին կորսուած ես : Թերևս երկար ատենէ հետէ հակառակ կեցած ես անոր մէջ միտնելու հրաւերին, և թերևս շատ երկար ժամանակ անցնի մինչև որ համոզուիս թէ

ստուգիւ չկայ ուրիշ ճամբայ աղատելու. բայց ժամանակը երբ քու փրկութիւնդ ստուգիւ տեղի կ'ունենայ, այն վայրկեանն է որ դուն բոլորով սրտիւ կ'ընդունիս հրաւերը : Անատեն, իբր թէ կը դնես ոտքդ կենաց-նաւակին վրայ, և այդ վայրկեանն է որ կ'անցնիս մահուանէ ի կենանս :

Այս օրինակը կը բացատրէ նաև հաւատոյ հարկաւորութիւնը և եղանակը որով հաւատքը կ'ապահովցունէ քու փրկութիւնդ : Հաւատքը չունի արժանիք ըստ ինքեան, բայց կը փրկէ զքեզ, քանզի կը միացունէ զքեզ Գրիստոսի հետ : Յորչափ չես գանուիր կենաց-նաւակին մէջ, անկէ օգուտ մը չես վայելեր, վասն զի չկրեր քու ծանրութիւնդ : Քեզ չէ փոյթ թեւ ըսա այժմ, թէ ինչ ծախքով պատրաստուած է այն, կամ թէ ինչպէս ապահով կամ զօրաւոր կրնայ եղած ըլլալ, սակայն այն վայրկեանին որ մահես անոր մէջ, անատեն քոյդ կ'ընես զայն : Անոր իւրաքանչիւր տախտակը, իւրաքանչիւր գտիր, և իւրաքանչիւր պարանք քեզի համար է. անոր ապահովութիւնն է քու ապահովութիւնդ, անոր զօրութիւնը ևս քուկդ է : Եթէ կորսուի այն, դու ևս կը կորսուիս, բայց քանի որ կը լողայ ջրոյն երեսը, ապահով ես : Ուր որ երթայ, հետը կը տանի զքեզ, և երբ կը հասնի ցամաք, զքեզ ևս կը տանի

հոն ապահովութեամբ : Այսպիսի է նաև մեզաւորին և ֆրիստոսի մէջտեղ յարաբերութիւնը. ցորչափ չենք հաւատար, օգուտ չենք քաղեր անոր արիւնէն, այլ ենք “բնութեամբ բարկութեան որդիք,” բայց այն վայրկենին որ կը նետենք զմեզ Անոր բազկաց մէջ, որ լայն բացուած են ընդունել զմեզ, այն վայրկենին կ'ըլլանք անոր հետ մի : Երբ մեռաւ նա, մեռանք մենք անոր հետ, և երբ յարեաւ նա, մեք ևս յարեանք անոր հետ որպէս զի կենաց նորոգութեան մէջ պտըտինք : Հռովմ. 9. 4 : Եփես. Բ. 5, 6 : Կող. Բ. 10, 12 :

Երբ Աստուծոյ արդարութիւնը տեղը դնաց անոր մահուամբ, տեղը դնաց մեղի համար, և երբ Աստուած հաճած է անոր, մեզ ևս հաճած է : Անոր մկրտութիւնն եղաւ մեր մկրտութիւնը, անոր հնազանդութիւնը՝ մեր հնազանդութիւնը, անոր մահն եղաւ մեր մահը, վասն զի ամէն ինչ որ ըրաւ նա և ինչ որ կրեց՝ մերն էին : Վասն որոյ ցորչափ կ'ապրի Քրիստոս, պիտի ապրինք և մեք անոր հետ, վասն զի ոչ ոք անոր անդամներէն կրնայ կորսուիլ. և երբ կը թաղաւորէ նա, մեք ևս պիտի թաղաւորենք անոր հետ փառօք :

Դ. ՏԱՊԱՆԸ ԵՒ ԶԻՆՆԵՂԸ

Յիշեցէք տապանին և ջրհեղեղին պատմու-

թիւնը : Աստուած հին ժամանակը մահուան դատապարտած էր աշխարհն ամբողջ, այնպէս որ անկէ հարիւր քսան տարի ետքը պիտի դար ջրհեղեղ և ջնջէր երկրիս երեսին վրայ դրանուած բոլոր շնչաւորները :

Նոյ էր արդար մարդ, և Աստուած, որպէս զի ազատէր զնա մօտալուտ կորստենէն, հրամայեց անոր շինել տապան մը որ լողար ջրոց վրայ, և բոլոր անոնք որ պատապարտէին անոր մէջ՝ բերէր նոր աշխարհը ջրհեղեղին ջուրերը քաշուելէն և հին աշխարհին ընկղմելով կորսուելէն ետքը : Տապանին շինուիլը և անոր վերաբերեալ ամէն բաներուն պատրաստուիլը նախատիպ օրինակ է ուրեմն Քրիստոսի, ինչպէս այժմ կը ներկայացուի Աւետարանին մէջ : Երբ Նոյ և անոր ուստերք և դստերք հրաւիրուեցան մանել տապանը, չունէին ընել ուրիշ բան, բայց եթէ ներս մանել բաց դռնէն, և իսկոյն կ'ըլլային ապահով : Երբ անձրեւն սկսաւ իջնել, և ծովն սկսաւ ուռիլ բարձրանալ, անոնք որոց տուններն էին լերանց վրայ՝ կը գթային թերևս այնպիսեաց վրայ որ կը բնակէին դաշտերը, և սակայն չէր ըներ տարբերութիւն թէ որչափ բարձր կամ ցած տեղեր կը բնակէին անոնք : Եթէ չմեկնէին իրենց տուններէն և չմանէին տապանը, անշուշտ պիտի կորսուէին անոնք : Այս է ճիշդ օրինակ

Քրիստոսով փրկութեան : Այն չէ խնդիրը թէ ո՛րչափ բարի կամ ո՛րչափ չար ես դուն , այլ այս՝ թէ Քրիստոսի մէջ ես : Թերեւս դու ես շատ յարգելի և ուղիղ բարոյական ունեցող անձ մը որ անթերի կը կատարես պարտականութիւններդ աշխարհիս մէջ և բարի օրինակ կը հանդիսանաս բոլոր անոնց որ են շուրջդ : Թերեւս մարդիկ կը կարծեն դոնէ զքեզ ապահով վիճակի մէջ, և թէ, եթէ դու չփրկուիս , քիչ յոյս կրնայ ըլլալ որ և իցէ ուրիշ անձի փրկուելուն : Բայց բոլոր այս գաղափարները սխալ են, վասն զի եթէ դու չդիմես առ Քրիստոս , մէկդի դնելով քու անձնական արդարութիւնդ , և չապաւինիս միայն անոր արդարութեան , պիտի չունենաս լաւագոյն վիճակ քան Նոյի Ժամանակակցացը , որք կը բնակէին հեռին բլրոց վրայ , և անոնց շահն էր այս միայն որ ուրիշներէն ետքն ընկղմեցան : Զրոց հեղեղը բարձրացաւ բարձրագոյն բլուրներէն վեր , և ամէն անոնք որ չէին գտնուեր տապանին մէջ , կորան : Եւ ահա այսպէս կը բարձրանայ Աստուծոյ արդարութիւնը մարդոց բարձրագոյն արդարութենէն վեր , և վա՛յ անոր որ կ'ապաւինի այս վերջնոյն :

Արդ՝ ե՛րբ փրկուեցան տապանը մոռնողները : Տակա՞ւ էր այն փրկութիւն թէ անմիջական : Անմիջական փրկութիւն էր այն : Յորչափ անոնք դուրսն էին տապանէն , չունէին լա-

ւագոյն վիճակ քան զայլս , և եթէ ջրհեղեղը գար մինչ անոնք էին հոն , անշուշտ պիտի կորսուէին : Անոնք մի քայլ միայն առնելով բոլորովին տարբեր վիճակ մը պիտի ունենային , և միայն այն քայլով փրկուեցան : Այն վայրկեանին որ մտան տապանին սեմէն ներս , անցան մահուանէ ի կեանս : Այն էր վայրկեանական և ոչ յամր կամ աստիճան առ աստիճան դարձ :

Հին կտակարանի այս նախատիպ օրինակը մասնաւոր արժէք ունի իբրեւ բացատրող քաւութեան բնութիւնը : Տապանն եղաւ միջոց փրկել զՆոյ , բայց Նոյի փրկութիւնը չեղաւ ջրհեղեղին բնութիւնը կամ տարածութիւնը փոխելով : Զրհեղեղն էր Նոյն՝ թէ՛ գտնուէր և թէ՛ ոչ տապան , վասն զի Աստուծոյ արդարութիւնը տեղն երթալու էր : Եթէ Նոյ փրկուելու էր , փրկուելու էր ջրով և ոչ ցամաքով , վասն զի չէր կրնար ըլլալ ցամաք երկիր մինչև չանցնէր ջրհեղեղը : Մարդիկ կը կարծեն թէ Քրիստոսի մահն աւելի թոյլ տուող կ'ընէ զԱստուած մեղքի նկատմամբ , և թէ՛ եթէ մարդիկ ջանան միայն ընել ամէն ինչ որ կրնան մեղք չգործելու մասին , անտես պիտի ընէ շատ մը փոքր մեղքեր վասն Քրիստոսի : Բայց չկրնար ըլլալ այս : Աստուծոյ սէրն առ Նոյ , մեղմել չտուաւ Անոր ջրհեղեղը , այնպէս որ ողորդէր

կամ ծածկէր միայն ցած դաշտերը և մարդիկ կարող ըլլային փախչել աւելի բարձր տեղեր : Զրհեղեղն եկաւ իւր բոլոր սաստկութեամբ , բարձրանալով բարձրագոյն լեռներէն վեր , այնպէս որ ոչ ոք կրնար դռները տեղի ապաստանի : Այսպէս է նաև Աստուծոյ բարկութեան հրեղէն հեղեղը , որ պիտի ծածկէ մեղաւոր աշխարհը : Այն հեղեղին խորութիւնը կրնայ զանազանիլ մարդոց չարութեան աստիճանին համեմատ : Բայց մինչև իսկ եթէ մեղաւորը ելլէ բարձրագոյն տեղեր , եթէ նա ֆրիստոսէ դուրս է , պիտի հասկնայ վերջապէս թէ չէ բարձր այնքան որ բաւական ըլլայ ազատիլ կամ փախչել Աստուծոյ դատաստանէն :

Մինչև անգամ նոյն իսկ տապանը նշաւակ էր փոթորկին . անձրևը վերէն և հեղեղը ներքևէն բանի մը չէին խնայեր , երբ ալիքը կատաղաբար կը զարնէին անոր քովերուն և իբր թէ կ'ուղէին թաղել զայն իրենց մէջ : Մի միայն պատճառը թէ ինչո՞ւ համար փնտս մը չկրնայ նա այսչափ հարուածներուն մէջ , այս էր , վասն զի չէր երեսն ընդհանր , և մի միայն պատճառը թէ ինչո՞ւ համար ազատեցան անոր մէջ դռնուողներն , այս էր , վասն զի տապանը կարող էր կրել իւր մէջ պատսպարողաց ծանրութիւնը : Այսպէս է նաև ֆրիստոս : Կը փրկէ զմեզ՝ ոչ վասն զի կ'ընէ Աստուծոյ արդարութիւնը նուազ

խիտ , այլ վասն զի ինքն անձամբ կը կրէ անոր բոլոր վճիռը : Ինչպէս Մարդ նոյնպէս և Աստուած ըլլալն էր պատճառ որով կարող եղաւ նա չընկճել փոթորկէն : Նման տապանին՝ անկարելի էր անոր ընկղմել , վասն որոյ վեր բարձրանալով Աստուծոյ բարկութեան ջրհեղեղէն , կը տանի իւր Ժողովուրդը երկնային նաւահանդիստն ապահովապէս :

Ե. ԶՈՀՆՐԸ

Ֆրիստոսի գործին նախատիպ օրինակը ի Հին Կտակարանի՝ շատ յարգի են , վասն զի անոնք կը լուսաբանեն վարդապետութեանց կէտեր շատ պարզ կերպով , և այնպէս դիւրահասկանալի ոճով որ մինչև իսկ տղայք կրնան հասկընալ : Անոնց նշանաւորագոյնն էր այլևայլ տեսակ արիւնալից զոհերու օրէնքը : Եւ զլիսաւոր վարդապետութիւնը զորս կը սորվեցունէին անոնք և կը սորվեցունեն ցարդ , են նախ թէ առանց արիւն թափուելու չկրնար ըլլալ մեղաց թողութիւն , և եւրոպէս թէ մեղաւորը կը փրկուի եթէ անոր տեղ ուրիշմը մեռնի : Սակայն այն նախատիպ օրինակաց մէջ կայ ուրիշ կէտ մը որ զանց առնուելու չէ , վասն զի կարևոր է միւսներուն չափ . և է այս , թէ անկարելի է օգուտ գտնել զոհէն , եթէ մեղաւորը որ և էր մեղաց անոնք չեն :

Կային այլ և այլ եղանակք որովք կը ներկայացուէր այդ նոյնութիւնը : Ամենէն սովորական եղանակն էր ձեռուրները դնել զոհուելու կենդանւոյն վրայ , և խոստովանել անոր վրայ մեղքերը որոց պատճառաւ այն զոհը մատուցանողն արժանի էր մեռնելու : Առանց ասոր զոհը օգուտ չէր ըներ մատուցանողին , վասն զի մեղքերը տակաւին պիտի մնային մեղաւորին գլխոյն վրայ առանց քաւուելու՝ զոհ եղող անասնոյն մահուամբ :

Զատիկ զոհի ատեն այս նոյնացումը կը ներկայացուէր գառին մէն ուտելով , բայց առաւել մասնաւոր կերպով՝ սրսկելով անոր արիւնէն դրանց սեմերուն և դրանդեաց վրայ : Եթէ չըլլային այս բաները , սատակիչ հրեշտակը պիտի մանէր աներէն ներս և սպաննէր անդրանիկները մինչև անգամ Խորայէլացւոց :

Յաճախ հարկ էր ոչ միայն թափել արիւն , այլ արարողութեամբ մը , կամ անցնելով մորթութեամբ կենդանւոյն կտորներուն մէջէն , և կամ սրսկուելով անոր արեամբ , ըլլալու էր այն կենդանւոյն հետ ֆօֆօն շշան մը , որպէս զի քաղէր մեղաւորը զոհէն օգուտ :

Յայտնի է թէ այս օրինակներն ինչպէս կրնա գործնականի վերածել քեզի համար : Դու ես մեղաւոր արժանի յաւիտենական մահուան , Յիսուս ըրաւ քաւութիւն թափելով իւր արիւ-

նը , որ բաւական է փրկել համայն աշխարհ : Բայց դու չես կրնար օգտիլ այդ քաւութենէն , մինչև չընդունիս զնա իբրև քու Փրկիչդ , և այսպէս չնոյնացունես զքեզ անոր հետ որպէս զի մեռած ըլլաս անոր հետ : Անատեն քու ձեռքդ կը դրուի անոր գլխոյն վրայ , և անատեն անոր արիւնը կը սրսկուի սրտիդ սեմին և դրանդեաց վրայ :

Զ. ՊԼՆՁԻ ՕՁԸ

Երբ Խորայէլ ապստամբեցաւ յանապատին , Աստուած զրկեց ժողովրդեան մէջ կիզող օձեր , և անոնցմէ հաղարաւորներ մեռան օձերուն խայթումէն որ էր մահացու : Բայց երբ ժողովուրդը զըջաց իւր մեղաց վրայ և աղօթեց որպէս զի ազատէր այն պատուհասէն , Տէրն ըսաւ Մովսիսի , «Քեզի կիզող օձ մը չինէ , ու զանիկա ձողի մը վրայ դիր . և ըլլայ թէ ով որ խածնուի՝ անոր նայի ու ապրի : Եւ Մովսէս պղնձէ օձ մը չինեց , ու զանիկա ձողի մը վրայ դրաւ , և եղաւ որ օձ մը երբոր մարդ մը խածնէր , անիկա պղնձէ օձին նայածին պէս կ'առողջանար :» Այս պղնձէ օձն էր նախատիպ օրինակ Քրիստոսի , որ ըսաւ , «Ինտոր որ Մովսէս անապատին մէջ օձը բարձրացուց , անանկ ալ պէտք է որ Որդին մարդոյ բարձրանայ» (Յովհ. Գ. 14) , և դարձեալ , «Ես ալ

երբոր երկրէն բարձրանամ, ամէնն ալ ինծի պիտի քաշեմ:” Յովհ. ԺԲ. 32:

Պղնձէ օձին պատմութիւնը կը լուսաբանէ ի մասնաւորի պարզ և միամիտ հաւատքը և անմիջական բժշկութիւնը: Մեղքը կը ցուցուի կիզող օձերու օրինակաւ որ կը խածնէին Ժողովուրդը և որոց խայթուածը մահ կը պատճառէր: Պղնձէ օձը կը նշանակէ Փրկիչը որ եղաւ մեղք մեզի համար, թէպէտ չէր գիտեր մեղք, և բարձրացաւ խաչին վրայ: Օձին խայթուածն էր մահացու, և մի միջոց միայն կար անկէ բժշկուելու. անոնք որ կը խայթուէին՝ նայելու էին պղնձէ օձին, և այն վայրկեանին որ կը նայէին անոր՝ կը բժշկուէին: Հարկ էր օձը բարձրացունել, բայց կար ուրիշ բան մի ևս որպէս զի բժշկութիւն յառաջ գար: Եթէ խորայեւրոպէի հաւատացած չըլլային Մովսիսի, և եթէ բնաւ չդարձունէին իրենց աչուրներն պղնձէ օձին երբ կը խայթուէին, անոնց և ոչ մին պիտի բժշկուէր:

Կը թուի թէ օձին նայել մասնաւորապէս հրամայուեցաւ իբր օրինակ միամիտ հաւատոյ: Հաւատոյ ուրիշ օրինակներ քան նայելն աւելի դժուարին դործեր են, զոր օրինակ, հօնել տապանը, հօնել յետոյ զոհին գլխոյն վրայ, և արիւն արհեստագործութիւնը և դրանդեացի վրայ. բայց հոս չկայ ուրիշ բան, բայց եթէ նայել:

Միջոցին պարզութիւնն է որ մարդիկ չեն ուզեր ընդունել բժշկութիւնը: Անոնք չեն կարող հասկնալ թէ ինչպէս յառաջ կու գայ այնպիսի մեծ արդիւնք այսպիսի փոքր բանէ: Անոնք կը նմանին Նէեմանայ Ասորւոյ, որ յօժար էր ընել մեծ բաներ բժշկուելու համար իւր բորոտութենէն. բայց երբ մարգարէն ըսաւ անոր երթալ և լուացուիլ ի Յորդանան, դնաց մէկդի սաստիկ բարկացած: Մարդիկ այնպիսի կրօնք կ'ուզեն որ իրենց ընել տայ բան մը, այնպէս որ երբ ընեն զայն, համարին թէ ամէն բան ըստ օրինի եղած է: Որչափ որ դժուար ըլլայ կատարել դործը որ դրուի անոնց վրայ, այնչափ աւելի հաճելի է անոնց, վասնզի կը կարծեն թէ անատեն աւելի արժանաւոր կ'ըլլան, և թէ իրենց բարի դործերն աւելի շատ կ'ըլլան քան ինչ որ կ'ընդունին: Անոնց աւելի ընդունելի է կրել խիստ աղաչխարանք, կամ կատարել երկար ուխտագնացութիւն. ուստի երբ Աւետարանը կ'ըսէ անոնց թէ չեն կրնար ընել իրենց փրկութեան համար և ոչ ինչ, և թէ փրկութեան մի միայն պայմանն է պարզ հաւատք ի Տէր Յիսուս Քրիստոս, և վստահութիւն՝ թէ նա արդէն ըրած է ամէն բան մարդոց փրկութեան համար, կը խորհին թէ չեն կրնար համարձակել հիմնել իրենց հոգւոյն փրկութիւնն այսպիսի պարզ միջոցի վրայ:

Բայց հոս, անապատին օձին պատմութեան մէջ, հաւատք կը ներկայացուի իւր պարզագոյն պայմանաւ, և չէ այլ ինչ բայց եթէ հայել: «ինծի նայեցէք որ փրկուիք», խօսքին մէջ կը բովանդակի Աւետարանն ամբողջ ինչպէս իւր բոլոր պարզութեամբ, նաև իւր բոլոր զօրութեամբ, և միանգամայն կը պարունակէ ճշմարիտ հաւատոյ բոլոր սկզբունքը: Այն պարզ նայելը կը ցուցնէր թէ Իսրայէլացիք գիտէին իրենց վտանգը, և թէ չունէին ուրիշ յոյս, նաև թէ կը հաւատային Մովսիսի խօսքին, վասն զի կ'ընէին ինչ որ պատուիրեց անոնց Մովսէս: Եթէ Իսրայէլացիք չհաւատային, պիտի չնայէին. և սակայն միայն հաւատալը պիտի չբժշկէր օձէ խայթուողները, եթէ չգործէին իրենց հաւատոյն համաձայն, և չդարձունէին իրենց աշուրները յուսով դէպ ի պըղնձէ օձը:

Կը գտնենք հոս նաև օրինակ մը բժշկութեան ստուգիւ և անմիջապէս կատարուելուն: Հոգ չէր թէ Իսրայէլացին շատ կամ քիչ խայթուածներ ընդունած էր, և ոչ իսկ թէ թոյնը ո՛րչափ թափանցած էր իւր մահացու աղդեցութիւնն անոր մարմնոյն մէջ: Եթէ ունէր նա կեանք նայելու բաւական, այն նայուածքը բաւական էր, և այն նայուածքը կ'ազատէր զնա: Թերեւս անոր մարմինն ուռած էր, և անոր անդամներն

էին անկարող իրենց պաշտօնը կատարել, թերեւս կը տանջուէր նա տենդի տոչորիչ ծարաւէն կամ մահուան դեղին գոյնն արդէն տարածուած էր անոր երեսին վրայ. բոլոր այս բաներուն մէջ եթէ միայն կարող էր դարձունել իւր բոցալառ աշուրները պղնձէ օձին վրայ, նոյն վայրկենին թոյնը կը կորսնցունէր իւր զօրութիւնը և օրհասականը կը բժշկուէր անմիջապէս:

Թերեւս խայթուողը շատ թեթեւ բանի տեղ դրաւ խայթուածն ի սկզբան, կամ երբ իմացաւ թէ իւր վիճակը կը ծանրանար, թերեւս բժշկներու դիմեց, և արհամարհեց թէ պղնձէ օձ մը պիտի բժշկէր զնա: Թերեւս ուրիշներ շատ աղաչեցին անոր, կամ մինչև իսկ վախցուցին զնա թէ աղետալի պիտի ըլլար իւր վախճանը, և միանգամայն ինքն ևս անձին փորձառութեամբ հասկցաւ թէ բժշկուելու վիճակի մէջ չէ, այլ աւելի դէշ կ'ըլլայ որչափ շատ ժամանակ անցնի: Թերեւս բոլոր այս բաները եղան անոր օձին դառնալէն առաջ, բայց անոնք դարձին մասը չէին. և պղնձէ օձը չէր պատճառ որ խայթուողը կը յապաղէր նայել անոր: Եւ մեղաւորին ապաշխարութիւնը տեղի կ'ունենայ միայն անատեն որ կը փոխէ իւր միտքը, և այն վայրկենին՝ որ կը նայի, կը փրկուի:

Է. ՀԱՐՍԸ ԵՒ ՓԵՍԱՆ

Եկեղեցիին կը կոչուի հարսն Գրիստոսի, և այս ուրիշ քաղցր օրինակ է մեր ընդ Գրիստոսի միութեան, և կը բացատրէ, աւելի լաւ քան որչափ ուրիշ օրինակներ, ոչ միայն փափուկ սէրը երկուստեք, այլ նաև մեղաւորին վիճակին փոփոխութիւնը որ կ'ըլլայ դարձի ատեն: Ճշմարիտ է թէ Եկեղեցւոյն վրայ կը խօսուի հաւաքականապէս իբրև հարսն Գրիստոսի, բայց ինչ որ ճշմարիտ է ամբողջին համար, ճշմարիտ է նաև զայն կազմող մասանց համար, այնպէս որ կրնանք համարել մեղաւորը միացեալ Գրիստոսի հետ ամուսնութեամբ իւր դարձին ատենը:

Այս ամուսնութենէն առաջ հարսը մինչև իսկ քան զմուրացիկս ստորնադոյն է. ճնշուած է պարտուց ներքև հատուցած չըլլալով մինչև անգամ այնպիսի պարտքեր զորս հատուցանել կարող էր: Բայց այն վայրկենին որ կ'ընդունի զԳրիստոս իբրև իւր փեսայն, անմիջապէս անոր աստիճանը կը բարձրանայ, և կ'ըլլայ բաժանորդ թէ՛ անոր ախտոսին և թէ՛ ստացուածոց: Եթէ թագաւոր մը ամուսնանայ գերւոյ մը հետ, այն վայրկենին որ կ'ամուսնանայ, կ'ընէ զնա թագուհի. և ինչպէս որ այր մը իւր կնոջ պարտքերն ևս իւր վրայ կ'առնու

կամ պատասխանատու կ'ըլլայ անոնց, կինը կ'ըլլայ բաժանորդ անոր բոլոր պատուոյն և հարստութեան, և այլևս չպահանջուիր անկէ առջի պարտքերը, վասն զի անոնք անցան իւր էրկանը որ յանձն կ'առնու լիովին հատուցանել զանոնք: Ամուսնանալէն առաջ կինը կրնար որ և իցէ ժամանակ բռնուիլ և բանտ նետուիլ, բայց ամուսնանալէն ետքը այս կարելի չէ ըլլալ այլևս, վասն զի անոր այրն է այն անձը որուն դիմել պէտք է:

Այս ճշմարիտ է ըստ ամենայնի իբրև օրինակ՝ ցուցնելու համար մեղաւորին դարձի վայրկենին Գրիստոսի հետ միանալէն ծագած արդիւնքը: Դեռ այսպէս չմիացած Գրիստոսի հետ, ենթակայ է նա դատապարտուելու Աստուծոյ արդարութենէն զոր տեղը տանելու չունի միջոց: Բայց այն վայրկենին որ կը դառնայ առ Աստուած, կ'ազատի իւր պարտքէն, և Գրիստոսի բոլոր հարստութիւնը կ'ըլլայ անորը: Նման գերւոյն որ ամուսնութեամբ կ'ըլլայ թագուհի, մեղաւորը միանալով Փրկչին հետ, կ'ըլլայ իշխան երկնից, և իբրև ժառանգակից Գրիստոսի կը ստանայ ամէն բան որ կը գտնուին հոն, և մինչև անգամ կը բաղմի անոր աթոռին վրայ:

Ը. ԵՐԿՈՒ ՊԱՐՏԱՊԱՆՔ

Կայ ուրիշ առակ մի ևս Գրիստոսի առակներէն, զոր պէտք է յառաջ բերել շնորհքով փրկութեան նախատիպ օրինակները լրացունելու համար, առ ի լուսաբանել թէ ինչ բաներ ըլլալու են մեղաց թողութենէն առաջ կամ ետքը: «Մէկ փոխ տուող մը երկու պարտական ունէր, մէկը հինգ հարիւր դահեկան պարտք ունէր, ու միւսը յիսուն: Եւ որովհետեւ հատուցանելու կարողութիւն չունէին, երկուքին ալ շնորհեց. հիմա զրուցէ, Անոնցմէ ո՞րը աւելի պիտի սիրէ զանիկա: Պատասխան տուաւ Սիմոն ու ըսաւ, ինծի ասանկ կ'երեւայ, թէ որուն որ չատ շնորհեց: Ան ալ ըսաւ անոր, Ուղիղ դատեցիր:» Դուկ. Է. 41—43:

Դիտէ հոս թէ այն պարտապանաց երկուքին ևս պարտքը շնորհուեցաւ երբ չունէին հատուցանելու բան մը: Յորչափ ըլլար որ եւիցէ ակնկալութիւն հատուցանելու, կամ մինչև իսկ մասամբ իւր հատուցանելու, անոնց պարտքը պիտի չշնորհուէր, բայց այն վայրկեանին որ հրատարակեցին զիրենք սնանկացեալ, չունենալով և ոչ ինչ հատուցանելու, անոնց պարտատէրը կամ փոխ տուողը շնորհեց երկուքին ևս պարտքը:

Այս է ճիշդ օրինակ մը մեղաւորին վիճակին իւր մեղաց թողութիւն առնելէն առաջ: Ի սկզբան կը խորհի մեղաւորը թէ ըստ որում ունի պարտք միայն քանի մը դահեկան, դիւրաւ պիտի յաջողի հատուցանել զայն բոլորովին, և վասն որոյ կ'ըսէ, «Համբերէ ինծի և ամէնը քեզի կը վճարեմ:» Եւ սակայն կը տեսնէ հետզհետէ թէ իւր պարտքը չատ աւելի մեծ է, և իւր հատուցանելու կարողութիւնը չատ նուազ քան որչափ կը կարծէր, և յետոյ կը խորհի պայման մը գնել, այնպէս որ թէպէտ կարող չըլլայ հատուցանել ամբողջ պարտքը, կարող ըլլայ հատուցանել անոր մէկ մասը, թերեւս մէկ ոսկիին փոխարէն յիսուն դահեկան կամ քսանեհինգ և կամ գէթ հինգ դահեկան: Այսու ամենայնիւ բոլոր այս բաները ոչ խաղաղութիւն կը հաստատեն պարտատէրին և պարտապանին մէջտեղ, և ոչ ընդունելի կարգադրութիւն մը յառաջ կու գայ անոնցմով: Արդար Տէրը չկրնար գնել այնպիսի պայման կամ դաշինք, նաեւ դիտէ թէ մեղաւորը չունի որ եւիցէ բան իւր պարտքը ջնջելու:

Մասամբ մը մարդկային սրտին բնական հը պարտութիւնը և մասամբ մը Աւետարանին վրայ ազդեցութիւնն է, որ չատ մը փրկուելու փափաքող հոգիներ չեն փրկուիր, մինչև այսպիսիք կրնային իսկոյն թողութիւն ստա-

նալ իրենց մեղաց, եթէ լքանէին հատուցանելու բոլոր փորձերը, և ցուցնէին զիրենք իբրեւ յետին աստիճանի սնանկութեան մէջ, բնաւ չունենալով բան մը որով հատուցանէին իրենց պարտքը: Վայելուչ բարոյական կեանք մը, կատարել կրօնական պարտականութիւններ, Սուրբ Գիրքը ընթեռնուլ, յաճախ մասնակցել հաղորդութեան սեղանին, ծումապահութիւն, ողորմութիւն բաշխել, կրօնական պիտոյից համար առատ ստակ տալ, բոլոր ասոնք և շատ ուրիշ բաներ ասոնց նման կը նկատուին իբրեւ մասամբ հատուցում պարտուց որ դըրուած են Սատուծոյ յիշատակի գրոց մէջ: Բայց ենթադրելով մինչև անգամ թէ բոլոր այս պարտականութիւնք կատարուէին անթերի, թէ անոնց ամէնքն յառաջ եկած ըլլային ուղիղ չարժաւթէ և չըլլային մեղքով շաղախեալ, տակաւին չէին կրնար համարուիլ հատուցում անցնել օրինազանցութեանց. քանզի եթէ մարդիկ զանոնք ամէնը կատարէին իսկ, ըրած չէին ըլլար ուրիշ բան բայց եթէ ինչ որ իրենց պարտականութիւնն էր: Բայց քանի որ այն պարտականութիւնք կատարուեցան անկատար կերպով և շատ շաղախեալ մեղօք, արդիւնքը չըլլար ուրիշ բան, այլ այն գործերը փոխանակ պակսեցունելու պարտքը, միայն կ'աւելցունեն զայն: Վասն որոյ պէտք է թողուլ

իսպառ կարգադրութեան կամ պայմանադրութեան բոլոր յոյսը, և մեղաւորը պարտի գալ առ Փրկիչն իբրեւ սնանկացեալ և անօգնական, և միայն անատեն թողութիւն կ'ընդունի իւր մեղաց ձրի:

Բայց առակին միտքն է բացատրել զլիաւորապէս փոփոխութիւնը որ տեղի կ'ունենայ մեղաց թողութեանէն ետքը: Թողութիւն գըտնելէ առաջ մեղաւորը չունի սէր առ պարտանէրն իւր Սատուած, այլ զգուանք միայն: Սնոր հաճելի չկրնար ըլլալ իւր պարտատիրոջ ընկերակցութիւնը, և խոյս կուտայ ամէն այն առիթներէն յորս կրնայ ըլլալ որ հանգիպի անոր. նոյն իսկ իւր պարտատիրոջ անունը անհաճոյ է անոր, վասն զի անոր անուան յիշատակութիւնը կ'արթնցունէ անոր մէջ պարտքին և բանտարկութեան դաղափարը: Բայց երբ կը թողուին անոր մեղքերը, և Սատուած կը հաշտուի անոր հետ, չմնար այլ ևս թշնամութիւն և օտարացում. փոխանակ անոնց կուգան սէր և երախտագիտութիւն:

Սյս երախտագիտութեան և սիրոյ խորութիւնը հարկաւ կը պատասխանէ մեծութեան պարտուց որ շնորհուեցաւ. և այս կը բացատրէ ինչ որ չէր կրնար բացատրուիլ ուրիշ կերպով, թէ չարագոյն մեղաւորը երբ կը դառնայ իւր չարութենէն, շատ անգամ կ'ըլլայ նշանաւո-

բազմոյն ի սուրբս : Մեղաւոր կինը որ լուաց
փրկչին ոտուրները իւր արտասուօք, եղաւ
աւելի անձնանուէր և բարեպաշտ ֆրիստոնեայ
քան զանոնք որ աւելի քիչ մեղք ունէին ներ-
ուելու :

Բայց մինչև իսկ այս չբացատրեր լիովին
փոփոխութիւնը որ տեղի կ'ունենայ դարձի
ժամանակ . քանզի եթէ այս ըլլար բոլորը,
պիտի ըլլար կարճատև փոփոխութիւն : Անտեան
շուտով պիտի վերստին կենդանանար մեղաց զո-
րութիւնը, եթէ Աստուծոյ Հոգին իսկապէս
մտած չըլլար անոր սրտին մէջ և յառաջ բե-
րած չըլլար փոփոխութիւն ինչպէս խորհրդոց
և զգացմանց՝ նոյնպէս և բնութեան և բա-
րուց : Շատեր խաբած են զիրենք համարելով
թէ ներուած են իրենց մեղքերը, թէպէտ բնաւ
տուած չեն զիրենք բոլորովին ֆրիստոսի փրկ-
կուելու համար իրենց մեղքերէն : Անոնք զգա-
ցած են ուրախութիւն և սէր, վասն զի չէ՛հա-
նէն թէ հաշտուած են Աստուծոյ հետ, բայց
Սուրբ Հոգին բնաւ չմտաւ անոնց սրտին մէջ :
Վասն որոյ փոփոխութիւն չեղաւ անոնց բարուց
մէջ, և քիչ ժամանակէն ինկան մեղաց մէջ, և
անհետ եղան անոնց բոլոր ազնիւ զգացմունք,
յօգս ցնդեցան անոնց ուրախութիւնը և սէրը,
և մինչև իսկ եղան չար քան զառաջինն :

Դիւրին է գրգռել զգացումները վառվռուն

կերպով ներկայացունելով Աստուծոյ սէրը,
կամ ֆրիստոսի չարչարանքները, կամ մինչև
իսկ սուտ վատահոլութիւն տալով թէ մեղքը
ներուած է, և հոգին փրկուած : Բայց այս չէ
դարձ, և կը տեւէ միայն առ ժամանակ մի .
փորձութեան ատեն պիտի իյնայ այնպիսին :
Ճշմարիտ դարձ բնաւ չըլլար բայց միայն ան-
ատեն երբ մեղաւորը բոլորովին կը նուիրէ զինք
ֆրիստոսի և յօժար է զատուիլ իւրաքանչիւր
մեղքէ : Բայց երբ այս կ'ըլլայ, փոփոխութիւնն
է մնայուն, վասն զի Սուրբ Հոգին կը մտնէ
սրտին մէջ և կը բնակի հոն յաւիտեան : Ինչ որ
կը սկսի անատեն, է նոր ծնունդ և նոր կեանք,
որ կը սպաննէ մեղաց իշխանութիւնը, և կ'ար-
թընցունէ սէր առ Աստուած և ատելութիւն
դէպ ի մեղքը, որք բնաւ չկային առաջ :

Եւ սակայն երբ Հոգին յառաջ կը բերէ այս
փոփոխութիւնը, կ'ընէ զայն բանաւոր և իրա-
ւացի կերպով, իրական շարժաւիթներով և
ոչ զգացումները գրգռելով միայն : Առանց
Աստուծոյ Հոգւոյն մարդկային հոգին մեռեալ
է, և ամէն ինչ որ յարմար է գրգռել մեր
սէրը և երախտագիտութիւնը, անկարող է ընել
սրտին վրայ որ և իցէ իսկական տալաւորութիւն :
Բայց երբ Հոգին կը մտնէ սրտին մէջ, կուտայ
նոր կեանք, և այնուհետև նոր սիրտը կը զգայ
իրեն ներկայացուած փաստերուն զօրութիւնը, և ոչ միայն

կը գիտնայ թէ ինք վատթարացած է յաչս Աստուծոյ, այլ նաև կ'ազդուի փրկչին սէրէն առ ինքն որ է անարժան, և կը ձգուի անոր իբրև իւր միակ յուսոյն, փոխանակ վանուելու անկէ իբրև իւր ցասկոտ դատաւորէն :

Թ. ԶՔՐԻՍՏՈՍ ԸՆԴՈՒՆԵԼ

Յարդ ջանացի բացատրել և ցուցնել քեզ Սուրբ Գիրքէն թողութիւն մեղաց և փրկութիւն անխտիր ի ձեռն Յիսուսի Քրիստոսի, և ահա այժմ կը հրաւիրեմ զքեզ ընել որոշում մը ընդունել զՔրիստոս, որ է բոլոր խնդրոց կարևորագոյնը : Թերևս քու յաւիտենական բախտդ կախեալ է որոշմանէդ զոր այժմ ընել կը յորդորեմ զքեզ, և թերևս դու յաւիտենականութեան անվախճան դարուց մէջ կա՛մ երկինքէն կա՛մ դժոխքէն պիտի նայիս ետ այս օրուան կամ նոյն իսկ այս ժամուն վրայ որ կ'ընես քու վսեմ ընտրութիւնդ :

Յուցուցի քեզ թէ կրնաս ստանալ թողութիւն բոլոր մեղացդ և ապահովել յաւիտենական փրկութիւնդ, հիմա : Յուցուցի քեզ թէ անցեալ կեանքդ, կամ այժմու վատթար վիճակդ արդեւք ըլլալու չէ, և թէ անկարող լինելդ հրաժարել ի մեղաց՝ փոխանակ ըլլալու զՔրիստոս անմիջապէս չընդունելուդ պատճառ, մանաւանդ պատճառ է թէ ինչու համար

բացարձակապէս հարկ է որ ընդունիս զնա : Յուցուցի թէ չպահանջուիր քեռէ բան մը որ չէ բոլորովին կարողութեանդ ներքև այս ներկայ վայրկենին, եթէ միայն ունիս կամք : Վասն որոյ խնդիրը թէ պիտի փրկուիս դուն կամ կորսուիս, կախեալ է քու ընտրութենէդ նոյն իսկ այս վայրկենիս :

Վասն որոյ ամենայն ծանրութեամբ կը դնեմ խնդիրը քու առջևդ, և յիշեցունելով թէ պատասխան պիտի տաս Աստուծոյ դատաստանին մեծ օրը, կ'առաջարկեմ քեզ տալ հիմա պատասխան հարցմանցս. «Յօժա՞ր ես ընդունել զՔրիստոս իբրև քու փրկիչդ, և տալ զքեզ անոր որպէս զի բոլորովին անորն ըլլաս : Յօժա՞ր ես հրաժարել ամէն մեղքէն :»

Եթէ ըսես, «Ոչ, ես չեմ պատրաստուած հրաժարել իմ բոլոր մեղքերէս, կամ բոլորովին անձնատուր ըլլալ Քրիստոսի. դոնէ կայ մեղք մը որմէ հրաժարել չեմ յօժար այնպէս որ ստուգիւ չունիմ յօժարութիւն ազատիլ անոր իշխանութենէն», կը պատասխանեմ. Ուրեմն, բարեկամ, մենք կը զատուինք հոս իրարմէ : Ես չունիմ աւետարան քեզի համար, վասն զի նոյն ինքն Աստուած չկրնար փրկել զքեզ ցորչափ այդ է քու որոշումդ, եթէ ոչ՝ պիտի դադարէր սուրբ Աստուած ըլլալէ : Ահաւոր ընտրութիւն է զոր ըրիր դուն, բայց ըրիր

զայն խորհելով, և այդ ընտրութիւնն ըլլալով իբր թէ նոյն իսկ Յիսուս Քրիստոսի արեան առջև, կրնայ ըսուիլ քեզի համար, «կուռքերուն յարեր է. զանկա թող տուր:»

Բայց եթէ ըսես, «Ես կ'ուզեմ ընդունել զՔրիստոս իբրև իմ փրկիչս և բոլորովին նուիրել զիս անոր, որպէս զի ազատէ զիս իմ մեղքերէս. գիտեմ թէ չունիմ կարողութիւն զիս ուղղելու և թէ բոլոր իմ բարի դիտաւորութիւններս անօգուտ են. բայց եթէ Յիսուս հասնի ինձ օգնութեան, և դնէ իւր Հոգին իմ մէջս, ինչպէս խոստացած է, և տայ ինձ նոր սիրտ սիրել զնա և ծառայել անոր, կ'ընդունիմ անոր առաջարկութիւնը: Կ'ընդունիմ զՔրիստոս իբրև իմ փրկիչս, և կու տամ զիս անոր ճիշդ ինչպէս որ եմ, որպէս զի ընէ զիս ինչ որ կ'ուզէ որ ըլլամ ես:» Եթէ այս է պատասխանդ, ուրեմն կ'ըսեմ թէ դու ես Քրիստոսինը և Քրիստոս է քոյդ: Նա կու տայ քեզ այժմ յաւիտենական կեանք, քու բոլոր մեղքերդ ներուած են անոր արեամբ, և անոր Սուրբ Հոգին մտած է սրտիդ մէջ, այնպէս որ դուն հիմա ես տաճար կենդանի Աստուծոյն: Դու ես այժմ նոր արարած, Հոգիէն ծնած, դու չես այլ ևս տէր քու անձիդ, դուն գնով ծախու առնուեցար, ուստի փառաւորէ զԱստուած քու մարմնոյդ և հոգւոյդ մէջ որ անորն են:

Եթէ այսպիսի վիճակի մէջ կը գտնուիս, քու առաջին պարտականութիւնդ է երթալ Աստուծոյ և ըսել թէ ըրած ես այդպիսի որոշում մը: Աստուած շատ ժամանակէ հետէ ազնաժամ էր զքեզ որպէս զի դառնայիր անոր, և դուն շատ ժամանակ յապաղած էիր պատասխանել անոր: Դուն հիմա ունիս անոր տալու պատասխան մը, և նա կը սպասէ և կը փափաքի ըսել քեան: Ի՞նչ է զոր պիտի ըսես անոր: Գնա ի ծունր իջիր անոր առջև, և ըսէ անոր թէ կ'ընդունիս անոր սիրոյ հրաւերը. բայց յիշէ թէ աղաղակելու չես ողորմութեան համար այնպէս իբր թէ Աստուած արդէն շատ ժամանակէ հետէ պատրաստ չէր ողորմել քեզ: Փրկութիւնդ ոչ Աստուծմէ այլ քեանէ կախում ունի: Քու պատասխանդ Աստուծոյ հրաւերին և ոչ Աստուծոյ պատասխանը քու աղաչանքիդ պիտի որոշէ քու փրկութիւնդ: Վասն որոյ մի ցուցներ այնպէս իբր թէ փրկութեանդ յապաղումն եղաւ անոր կողմէն, մինչ բոլորովին քու կողմէդ եղած է: Եթէ ընդունած ես անոր ողորմութիւնը, չունիս պէտք աղաղակել անոր համար, վասն զի որչափ թախանձադին ըլլայ աղաչանքդ՝ այնչափ աւելի անիրաւութիւն կ'ընես Աստուծոյ սիրոյն և փրկելու պատրաստ ըլլալուն: Շատ աւելի հաճելի պիտի ըլլար Աստուծոյ և շատ աւելի պատիւ ընդու-

նած պիտի ըլլար նա եթէ ըսէիր, «Տէր, կ'ընդունիմ շնորհքդ», քան եթէ ըսէիր, «Տէր, կ'աղաչեմ զքեզ տուր ինձ զայն»։ Ողորմութեան համար այս թախանձագին աղաղակը ոչ միայն անյարմար է վիճակին որուն մէջ կը գտնուիս, այլ նաեւ կը տանի թիւր արդեանց։ Եթէ ընդունիս զՔրիստոս այնպէս ինչպէս կը ներկայացուի քեզ Աւետարանին մէջ, կ'ունենաս զնա այն վայրկեանին որ կ'ընդունիս զնա։ Բայց եթէ սկսիս աղաչել անոր համար, չես կրնար յուսալ թէ պիտի ունենաս զայն մինչև որ Աստուած պատասխան տայ աղօթիցդ. և ի՞նչպէս գիտնալու ես թէ ե՛րբ կուգայ պատասխանը։

Երբ Աբդեմելէք եկաւ գուբին բերանն Երեմիայի քով և իջեցուց չուանն ըսելով անոր զնեւ զայն իւր թեւերուն ներքեւ, որ կարելի ըլլար քաշել զնա գբէն վեր, եթէ Երեմիա փոխանակ ընելու ինչ որ ըսաւ իրեն Աբդեմելէք, սկսէր աղաղակել և աղաչել անոր որպէս զի ողորմէր իրեն, Երեմիայի բոլոր աղաղակները պիտի չընէին փոքր օգուտ մը իսկ, և որչափ եռանդով և ողորմագին աղաղակէր իսկ, այնչափ աւելի ձանձրոյթ պիտի զգար Աբդեմելէք, վասն զի Երեմիայի այն ընթացքը պիտի ցուցնէր թէ Աբդեմելէք զնա աղատելու համար չէր եկած։ Հաւատքը չէ պատճառ

որ կու տայ քեզ աղաղակել ողորմութիւն հայցելու, այլ հաւատք չունենալով, վասն զի եթէ հաւատայիր թէ Աստուած իրօք կ'աղաչէ քեզ որ զՔրիստոս ընդունին, պիտի ընդունէիր զնա իսկոյն։

Մանաւանդ գիմէ առ Աստուած, ողբալով անցելոյն մէջ անոր սիրալիր յորդորները զանց ընելու վրայ։ Ըսէ անոր թէ չես ընդգիմանար անոր այլ ևս, թէ այժմ կ'ընդունիս իձեռն Քրիստոսի փրկութիւնը ուրախութեամբ և երախտագիտութեամբ, և թէ անձդ բոլորովին կը նուիրես անոր որ ընէ քեզ ինչ որ կ'ուզէ որ ըլլաս։

Կը փափաքիմ որ առանց սպասելու ուրիշ վայրկեանի՝

ԸՆԵՍ ՀԻՄԱ ԻՆՁ ՈՐ ՊԻՏԻ ԸՆԵՍ

Երբեմն դժուարին է հոգւոյն իւր յոյսը հիմնել Սուրբ Գրոց ընդհանուր վարդապետութեանց վրայ, վասն որոյ աղէկ է մեզ մատուցեալ փրկութիւնն ընդունելու ատեն առնուլ Սուրբ Գրոց մէկ համարը որ կը պարունակէ Աւետարանական հրաւերը, և ի գործ զնեւ հաւատքը մասնաւորապէս անոր վրայ։ Ըսել չենք ուզեր թէ այս է մի միայն կերպը, սակայն այս բանը կ'օգնէ փափաքող հոգւոյն առնուլ իրեն մատուցուած փրկութիւնը գործածելով

նոյն խի Սուրբ Գրոց խօսքերն իբրեւ երաշխաւորութիւն որոց վրայ հիմնենք մեր հաւատքը : Ս.յսպէս ընելով մեր սիրտը կը զգայ հաճելի վստահութիւն մը երբ ճիշդ մեր առջև կը դնենք Սատուծոյ մասնաւոր հրաւերները և կը հաստատենք մեր վստահութիւնն անոնց անփոփոխելի ճշմարտութեան վրայ :

Վասն որոյ կը յորդորեմ որ գործածես նպատակիդ յարմար ընտրուած Սուրբ Գրքէն մասնաւոր համարներ ոչ միայն երբ առաջին անգամ քու հաւատքդ կը յայտնես Սատուծոյ, այլ ուրիշ անգամներ ևս, երբ կ'ուզես հաւատքդ յայտնել Սատուծոյ : Ըսել կ'ուզեմ, երբ ի ծունր իջեալ կ'աղօթես առաջի Սատուծոյ, յիշես բառ առ բառ անոր այս ինչ կամ այն ինչ խոստումը, և ըսես Սատուծոյ թէ կ'ընդունիս անոր այն խոստումը :

Կան ոչ սակաւ յարմար համարներ ի Սուրբ Գիրս այս նպատակին գործածուելու : Բայց ես կրնամ ցուցնել հոս երկու հատ միայն, իբրեւ օրինակ սրտին զխոստումն ընդունելուն :

1. «Եկէք ինձի, բոլոր յողորմած ու բեռնաւորածներ, և ես ձեզ պիտի հանգչեցնեմ :» Մատթ. ԺԱ. 28 :

Գրիստոսի այս հրաւերը թող յիշուի աղօթքի մէջ և յետոյ աղօթողն ըսէ,

Տէր, այս է քու խոստումդ և հրաւերդ Եւքէ :

Ես յողորմած եմ, բեռնաւորած եմ, ես պէտք ունիմ հանգչելու : Դու կը հրաւիրես զիս գալ առ քեզ . կը հրամայես ինձ գալ : Կուգամ այժմ, չունիմ ուրիշ մը որուն երթամ, և չկայ ուրիշ մը բաց ի քէն որ կարող ըլլայ տալ ինձ հանգիստ : Ես այժմ կը հանգչեցունեմ իմ յողորմած հոգիս քու վրադ, և կը հաւատամ այն բաներուն զորս խոստացած ես ինձ . դու պիտի տաս ինձ հանգիստ :

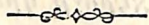
2. «Քու հողդ Տէրովք վրայ ձգէ, ու ան քեզ պիտի խնամէ :» Սաղմ. ԾԵ. 22 :

Դարձեալ այս խոստումը յիշէն ետքը աղօթողը թող ըսէ,

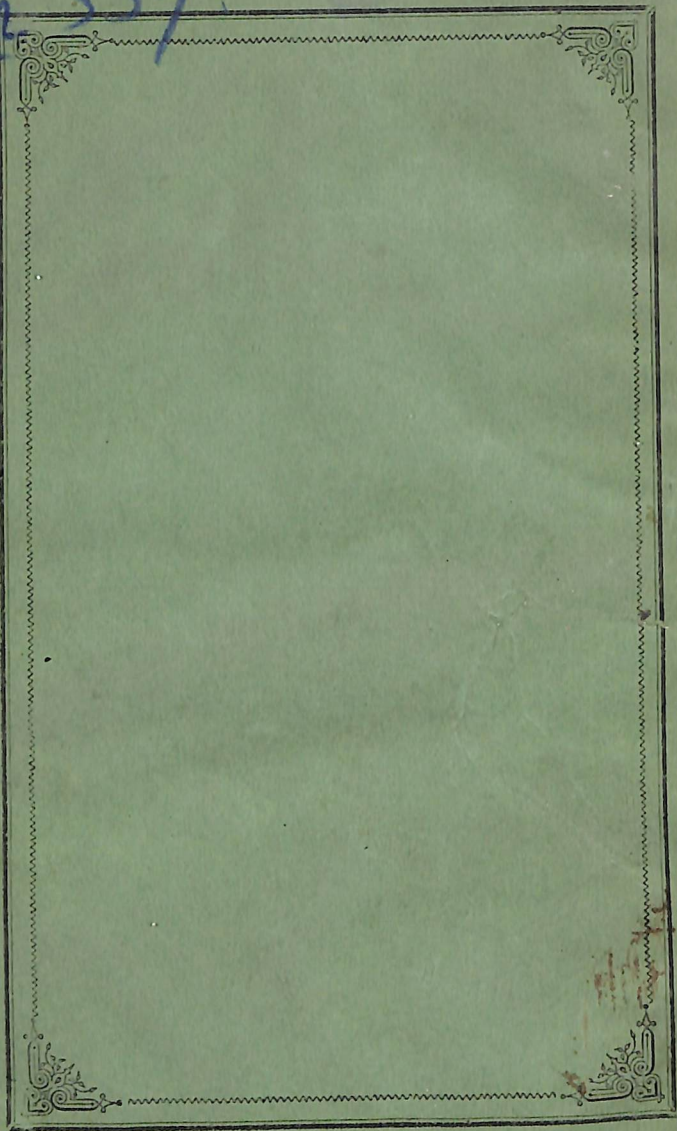
Տէր, կ'ընդունիմ այս շնորհալից հրաւերը : Դու գիտես թէ իմ բեռն է մեղքը, և թէ սա պիտի ճնշէ վրաս մինչև իջեցունէ զիս իմահ, եթէ դու վեր չառնուս զայն ինչ և չկրես փոխանակ իմ : Դու կը հրամայես ինձ ձգել զայն քու վրադ, և ահա կը ձգեմ զայն քու վրադ, կրէ զայն փոխանակ իմ ինչպէս խոստացած ես, դու ես միայն այն էակը որ կը վերցունէ մեր բեռները : Քեզ կ'ապաւինիմ ես, ողորմելի, անօգնական մեղաւորս, որպէս զի ոչ միայն վերցունես բեռս, այլ նաեւ պահես իմ անձս ըստ խոստման քում :

Եւ հիմա որ ես կը ձգեմ իմ բեռն քու վրադ քու հրամանիդ համեմատ, կը զգամ

վստահութեամբ թէ այլ ևս չծանրանար այն
 իմ վրաս. հիմա քու վրադ է : Բնաւ մի
 թողուր որ վերստին առնոււմ այդ բեռն իմ
 վրաս :

10 553

888

0027636

888

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0027636

